

İstanbul mebusu Hamdi Mustafa ve Hayrullah Beylerin, lâstikten yapılan ayakkabıların beher çiftinden 100 kuruş istihlâk resmi alınması hakkında 2/115 numaralı kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları

Yüksek Realite

29 - V - 1934.

Esbabı mucibe lâiyhası

Dışarıdan gelen kauçuk, burada işlenirken katılan üstübeç, katran, kum, tebeşir ve balmumu ile bir kilosundan dört kilo lâstik imal olunur. Bir kilo mamul kauçuk ise dört çift ayakkabı yapmağa yetişmektedir. Yüksek Meclisin 28-V-934 tarihinde kabul ettiği 2458 numaralı kanun lâiyhasında Milli Müdafaa ihtiyacına karşılık konan vergiye göre bir kilo kauçuktan yüz kuruş resim alınca şu halde yüz kuruş resim vererek 16 çift ayakkabı yapılabilecektir.

Buna karşı köselenin kilosuna konulan resim ile mukayese edildiği takdirde, bir çift ayakkabına giden kösele ile deriyi hesaplıyarak bir çifte yirmi kuruş vergi verilecektir. Bunun karşısında da bir çift lâstik ayakkabından altı kuruş alınacaktır. Şu hale göre bir çift lâstik ayakkabı bir çift kösele ve derili ayakkabıdan eksiksiz 14 kuruş noksan vergi vererek yüksek bir korumaya sahip oluyor.

Halbuki İstanbulda dışarıdan kauçuk getirerek içeride kilosunu dört mamul kilo kılığında koyduktan sonra satan bu fabrikalarla Türk sermaye ve emek sahiplerinin, bu vergi komulmazdan önce bile başa çıkmaları çok güç idi. Bu vergi onların lehine ve türk sermaye ve işçilerinin zararına böyle konulunca iş bütün bütün kötü bir yola girmiş oluyor.

Bütün mevaddı iptidaiyesi hatta tahta kalıpları bile hariçten getirilen bu lâstik ayakkabıları türediği günden beri memlektimizde iki yerli malını öldürmektedir. Ziraatte palamut, sanayide dericilik ve kunduracılık adım adım ortadan kalkıyor. Dericiliğin Türk kaba ve ince sanatlarındaki tarihi yerinin ne kadar yüksek olduğunu geçmişteki örneklerle biliyoruz.

Bu lâstik ayakkabılarının içerde yapılan lâstik çizmelerle çamurdan muhafaza için fotin veya mest üzerine geyilen lâstik kâloş ve şosonlar müstesna olmak üzere üstü bez altı kauçuk veyahut tamamen kauçuk iskarpin, fotin, terlik ve çarvklar gibi mamul lâstikten yapılanlara yüz kuruş istihlâk vergisi konulursa matrahtaki vergi nisbetinde adalet olacağı gibi öteden beri himaye edilen dericiliğimiz ve kunduracılığımız ile bunlara bağlantısı olan palamutlarımız yemiden dırılmış olur. Bunun için bu kanunun müstacelen müzakere ve kabulünü arz ve teklif ederiz efendim.

İstanbul
Hamdi M.

İstanbul
Hayrullah

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 50
Esas No. 2/115

18 - VI - 1934

Yüksek Reisliğe

28 - V - 1934 tarihli ve 2458 sayılı kanunla ham kauçuğa konulan yüz kuruş istihlâk resminin lâstik ayakkabıları fiati üzerine pek az tesir ettiğinden deri mamulâtına konulan istihlâk resmine muadil olmak üzere lâstik ayakkabılarına ayrıca istihlâk vergisi konulmasına dair İstanbul mebusu Hamdi ve Hayrullah Beylerin teklifleri encümenimizde Maliye vekâletinden varidat ve İktisat vekâletinden Sanayi umum müdürleri hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Encümenimiz 2458 sayılı kanunla ham kauçuğa konulan yüz kuruş resminin lâstik ayakkabılarına tesirinin pek cüzî olduğu halbuki bunların istihlâk vergisi için iyi bir matrah olduğunu görmüştür. Ancak kablo, elektrik levazımları, otomobil lâstiği gibi sanayiî memleketimize yerleşmesi ve ilerlemesi için ham kauçuğun az resimle ithali icabetmektedir. Binaenaleyh ham kauçuktan gümrüklerde fazla istihlâk resmi almak suretile lâstik ayakkabılarını daha fazla resme tâbi tutmak mümkün olamamış ve hatta sanayi için ham kauçuğa ait istihlâk resminin o sanatların memleketin ihtiyaçlarına ve dahilde imal ve istimal tarzlarına göre İcra Vekilleri Heyeti kararile yüzde yirmi beşe kadar indirilmesine Hükûmete salâhiyet verilmesinde zaruret görülmüştür. Bu sebeple encümenimiz lâstik ayakkabılarının ithalinde ve imalinde resme tâbi tutulmasına karar vermiştir. Teklifte resmin beher çift üzerinden alınması dermeyeran edilmiş ise de encümenimiz ayrı ayrı kıymet ve sikletteki eşyanın tek resme tâbi olmasını mahzurlu bularak gümrük tarife kanununun ana prensibine tevfiikan bunun kilo üzerinden alınmasına karar vermiştir.

Teklifte resimden istisnası istenilen bir kısım lâstik ayakkabıları encümenimizce de aynen kabul edilmiştir. 2458 sayılı kanunun üçüncü maddesinde halı iplikleri istihlâk resminden

istisna edilmiştir. Bununla ihraç malımız olan halıların himayesi kastedildi. Halbuki kanunun birinci maddesinin dördüncü bendinin B fıkrasının 3 üncü numarasında istihlâk resmine tâbi tutulan tarife fasıllarında halılar da dahildir. Üçüncü maddede halı ipliklerinin de istisnası halıların da istisnasını icap edeceğinden encümenimiz istihlâk vergisine ait olan bu lâyihada kıymetin tashihini faydalı bulmuş ve lâyihaya bir madde ilâve etmiştir. Bir kısım ipliklerin hem halıda hem de dokuma işlerinde kullanılacağı ve bunların ithalde ve imalde tefriki müşkül olacağı beyanile kanuna hüküm ilâvesi Varidat müdürü Bey tarafından istenilmiş ise de bu tefrik amelîyesine dair idarî tedbirler üzerinde İktisat ve Maliye vekâletlerince müştereken bir karar alınması maddeye ilâve edilmekle iktifa olunmuştur.

2458 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesile verilecek beyannameler noksan veya hileli verildiği veya hiç verilmediği takdirde hangi hükümlerin tatbik edileceğinin kanunda tasrih edilmediğini gören encümenimiz lâyihaya bir madde ilâvesile bu gibi eşya vergisinin varidat idarelerince tahakkuk ettirilerek bir misil zamla tahsil edileceğini tasrih etmiştir.

Yüksek heyete arz edilmek üzere takdim kırıldı.

Mal. E. Reisi	M. M.	Kâ.
Gümüşane	Isparta	Aydm
H. Fehmi	Kemal Turan	Adnan
Aza	Aza	Aza
İstanbul	Urfa	Kastamonu
Hamdi M.	Behçet	Refik
Aza	Aza	Aza
İğel	Balıkesir	Diyarbakir
Emin	Pertev	Zülfü
Aza	Aza	Aza
Konya	Manisa	İzmir
Kâzım	Tahir	Kâmil

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 175
Esas No. 2/115

21 - VI - 1934

Yüksek Reisliğe

Lâstikten yapılan ayakkaplarının beher çiftinden yüz kuruş istihlâk resmi alınmasına dair İstanbul mebusu Hamdi Mustafa ve Hayrullah Beyler taraflarından teklif olunan kanun lâyihasile Maliye encümeninin olbapta tanzim ettiği kanun lâyihası ve esbabı mucibe mazbatası encümenimize tevdi edilmiş olmakla Maliye vekili Fuat ve teklif sahiplerinden Hamdi Mustafa Beyler hazır oldukları halde Maliye encümeninin tadilen tesbit ettiği kanun lâyihası üzerinden tetkik ve müzakere edildi:

Maliye encümeninin kabul ettiği kanun lâyihası encümenimizce de hüküm itibarile kabul edilmiş ise de 2458 numaralı kanunun birinci maddesinin (B) fıkrasının tadili ve di-

ğer maddelerin mezkûr kanuna zeyil olarak yapılması usule daha uygun görüldüğünden bu esaslara göre yapılan kanun lâyihası tercihan ve müstacelen müzakere edilmek ve Umumi heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Burdur	Isparta	Bayazıt
M. Şeref	Mükerrem	İhsan
Balıkesir	Bursa	Çorum
Erzurum	Dr. Galip	Mustafa
Enver	İzmir	Aziz
İstanbul	Kâzım	Kayseri
Sadettin	Sivas	A. Hümi
Konya	M. Remzi	Manisa
A. Muzaffer		M. Turgut

**İSTANBUL MEBUSU HAMDİ MUSTAFA VE
HAYRULLAH BEYLERİN TEKLİFİ**

*Lâstikten yapılan ayakkabıların beher çiftinden
yüz kuruş istihlâk resmi alınmasına dair kanun
lâyihası*

MADDE 1 — Bir çift lâstik ayakkabıdan yüz kuruş istihlâk resmi almır. (Lâstik çizmelerle çamurdan muhafaza için fotin veya mest üzerine geiyen lâstik kales ve şosonlar bundan müstesnadır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına Maliye vekili memurdur .

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

*Bazı maddelerden alınacak istihlâk vergisine dair
2458 sayılı kanuna müzeyyel kanun lâyihası*

MADDE 1 — Diğer maddelerle mürettep ol-sun olmasın lâstik ayakkabılarının beher kilo-sundan imal ve ithalinde 150 kuruş istihlâk resmi almır.

Lâstik çizmelerle potin veya mest üzerine gi-yilen lâstik kales ve şosonlar bu resimden müs-tesnadır.

MADDE 2 — Halk (seccade ve kilim dahil) 2458 sayılı, 28 - V - 1934 tarihli kanunun birinci maddesinin üçüncü bendinin (B) fıkrası hük-münden istisna edilmiştir. Halk ipliklerinin istis-naiyetini ve diğer meşucatta kullanılacak ma-hiyetteki ipliklerden tefrikına ait tedbirleri Ma-liye ve İktisat vekâletleri müştereken tanzim ederler.

MADDE 3 — 2458 sayılı 28 - V - 1934 tarihli kanunun muvakkat birinci maddesi mucibince beyannamesi verilmeyen veya eksik verilen eş-yanın vergisi varidat idarelerince tahakkuk etti-rilerek bir misil fazlasile tahsil olunur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye ve Gümrük ve inhisarlar vekilleri memurdur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Bazı maddelerden alınacak istihlâk vergisine ait 2458 sayılı kanunun birinci maddesinin (B) fıkrasının tadiline ve bu kanuna bazı hükümlerin ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 28 mayıs 1934 tarih ve 2458 numaralı kanunun birinci maddesinin dört numaralı bendinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Diğer maddelerle mürettep olsun olmasın lâstik ayakkabıların beher kilosundan 150 kuruş istihlâk resmi alınır.

Lâstik çizmelerle potin ve mest üzerine giyilen lâstik kalos ve şosonlar bu resimden müstesnadır.

MADDE 2 — 28 mayıs 1934 tarih ve 2458 numaralı kanuna aşağıdaki hükümler ilâve edilmiştir:

Halı (Seccade ve kilim dahil) mezkûr kanunun birinci maddesinin üçüncü bendinin (B) fıkrası hükmünden istisna edilmiştir.

Halı ipliklerinin diğer mensucatta kullanılacak ipliklerden tefrikına ait tedbirleri Maliye ve İktisat vekâletleri müştereken tanzim ederler.

MADDE 3 — 28 mayıs 1934 tarih ve 2458 numaralı kanunun muvakkat maddesi mucibince beyannamesi verilmeyen veya eksik verilen eşyanın vergisi varidat idarelerince tahakkuk ettirilerek bir misil fazlasile tahsil olunur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Gümrük ve inhisarlar vekilleri me-murdur.